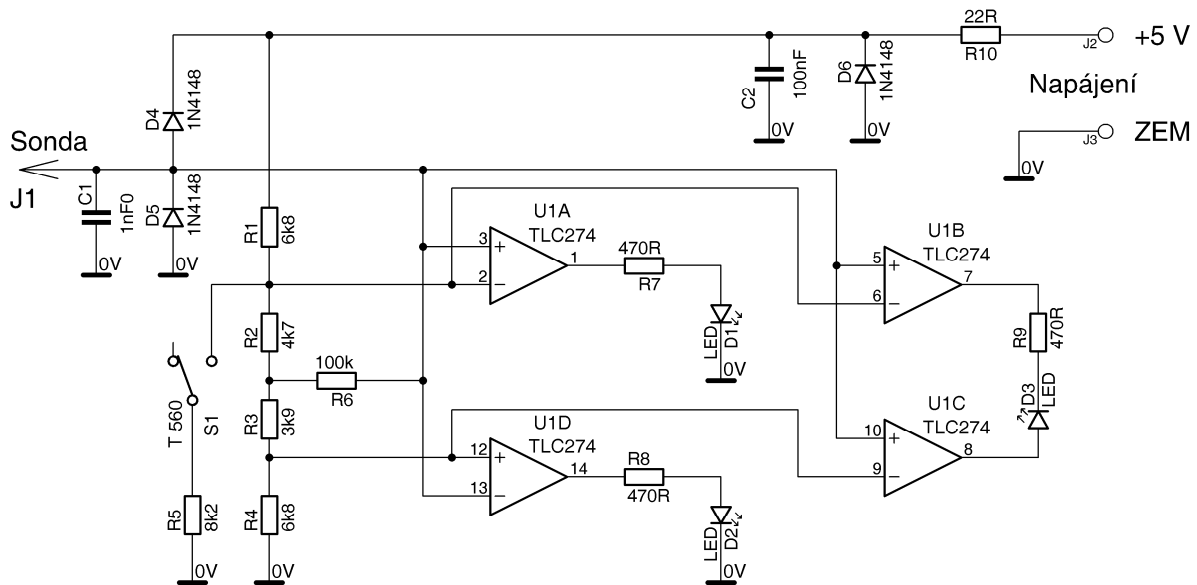

Logická sonda TTL/CMOS – AR 03/2011

Logické sondy jsou tou nejjednodušší diagnostickou pomůckou při práci s číslicovými obvody. Na rozdíl od osciloskopu, který zobrazuje časový průběh binárního signálu, běžná logická sonda pouze detekuje úroveň statického binárního signálu, popř. umožňuje zjistit, že je binární signál impulsní.

Logická sonda popisovaná v tomto příspěvku rozlišuje a pomocí tří LED zobrazuje tři úrovně statického binárního signálu, a to v logice TTL nebo CMOS (lze volit přepínačem).

Uvedené tři úrovně jsou: nízká úroveň L („log 0“) – svítí červená LED R (red), vysoká úroveň H („log 1“) – svítí zelená LED G (green) a hazardní úroveň – svítí žlutá LED Y (yellow). V logice TTL při napájecím napětí $U_b = 5,0$ V představuje úroveň L napětí (vůči zemi) v rozmezí 0 až 0,8 V, úroveň H napětí 2,0 až 5,0 V a hazardní úroveň napětí 0,8 až 2,0 V. V logice CMOS, kde se může napájecí napětí U_b pohybovat v rozsahu 3 až 15 V, jsou logické úrovně definovány relativně vůči použitému napájecímu napětí U_b . Úroveň L představuje napětí 0 až 30 % z U_b , úroveň H napětí 70 až 100 % z U_b a hazardní úroveň napětí 30 až 70 % z U_b .

Obrázek 1

Schéma zapojení logické sondy je na obrázku 1. Základem sondy jsou čtyři komparátory s operačními zesilovači (OZ) IO1A až IO1D obsaženými v jednom pouzdrů čtyřnásobného OZ TLC274. Na jeden vstup komparátorů se přivádí binární signál, jehož úroveň detekujeme, na druhý vstup komparátorů se přivádějí referenční napětí z odporového děliče s rezistory R_1 až R_5 , která odpovídají hraničním napětím úrovní L a H. K výstupům komparátorů jsou připojeny indikační LED D_1 až D_3 , jejichž pracovní proud je určen rezistory R_7 až R_9 .

Binární signál se snímá z měřeného zařízení hrotem J_1 . Signál je filtrován kondenzátorem C_1 a proti přepětí je ošetřen upínacími diodami D_4 a D_5 .

Logická sonda je napájena z měřeného zařízení pomocí dvoužilového kablíku zakončeného krokosvorkami. Na svorku J_2 se přivádí napětí U_b (např. +5 V) z napájecí sběrnice číslicových obvodů v měřeném zařízení, svorka J_3 je spojena se zemí měřeného zařízení. D_6 a R_{10} chrání sondu při přepólování napájecího napětí.

Referenční napětí jsou odporovým děličem odvozována od napájecího napětí U_b , takže mají vůči němu vždy správný vztah. Rezistory R_1 až R_5 děliče musí být tolerancí 1 %. Střed děliče je rezistorem R_6 propojen s měřícím hrotem J_1 , aby byl definován stav sondy i při hrotu naprázdno (svítí žlutá LED dioda D_3).

Druh logiky se volí přepínačem S_1 . Když je S_1 vypnutý, je zvolena logika CMOS, na vývodu mezi rezistory R_1 a R_2 je napětí $0,694 \cdot U_b$ a na vývodu mezi rezistory R_3 a R_4 je napětí $0,306 \cdot U_b$. Když je S_1 sepnutý, je zvolena logika TTL. Při napájecím napětí $U_b = +5$ V je (bez započítání vlivu rezistoru R_6) na vývodu mezi rezistory R_1 a R_2 je napětí 2,2 V a na vývodu mezi rezistory R_3 a R_4 je napětí 0,97 V. Tato referenční napětí neodpovídají přesně mezním hodnotám napětí s úrovní L a H pro TTL logiku, s tím se ale musíme smířit.

Pokud budeme chtít sondu používat pouze pro logiku TTL, vypustíme přepínač S1 a odpor R₅ a použijeme rezistory R₁ až R₄ s odpory: R₁ = 15 kΩ, R₂ = 3,9 kΩ, R₃ = 1,8 kΩ a R₄ = 3,9 kΩ.

Kdybychom chtěli sondu používat jen pro logiku CMOS, vypustíme přepínač S1 a rezistor R₅ a ponecháme odpory R₁ až R₄ podle schématu.

Sonda byla v původním prameni zkonstruována na podlouhlé destičce s univerzálními plošnými spoji a byla přetažena smršťovací bužírkou.

Rozpis součástek			
R1, R4	6,8 kΩ	C1	1 nF
R2	4,7 kΩ	C2	100 nF
R3	3,9 kΩ	D1	Led dioda red
R5	8,2 kΩ	D2	Led dioda green
R6	100 kΩ	D3	Led dioda yellow
R7, R8, R9	470 Ω	D4, D5, D6	1N4148
R10	22 Ω	IO1	TLC274
S1	Přepínač T 560 (GES)		

Původní zdroj – FUNKAMATER, 9/2010

Zdroj: *Amatérské rádio 03/2011*